

**Toespraak Burgemeester W.H.J.M. van der Loo
Zwijndrecht, Dodenherdenking, maandag 4 mei 2020
LET OP! Het gesproken woord geldt**

Dames en heren, jongens en meisjes,

Het jaar 2020 is een bijzonder jaar. We gedenken vijfenzeventig jaar vrijheid. Vijfenzeventig jaar na de Holocaust staan we stil bij het drama van de Jodenvervolging en de bezetting van ons land. We herinneren ons, ook als we de oorlog niet hebben meegemaakt, al die mensen die vanwege hun Joodse komaf zijn afgevoerd en vergast. En we denken met respect aan alle mensen die zich met hand en tand hebben verzet tegen de gruweldaden van toen. Mensen die vanwege hun verzetsdaden het leven moesten laten. Of als willekeurige vergelding door de Duitse bezetter werden doodgeschoten. De periode 1940-1945 was een tijd waarin moedig gedrag werd afgestraft. Niemand was veilig in het nationaal-socialistische systeem van geïndustrialiseerde Jodenmoord.

Ook in Zwijndrecht niet. De familie Meijer. Vader, moeder en twee dochters zijn gedeporteerd en vermoord. Dokter Ekelmans, die op de eerste dag van de oorlog hulp bood aan een gewonde soldaat. Omgekomen door een Duitse handgranaat. Gerrit de Waard, de gemeente-ambtenaar die in 1943 niet wilde meewerken aan de arrestatie van enkele stakers. Hij werd opgepakt, vrijgelaten, later weer verraden en in 1944 gefusilleerd in Kamp Vught. Dood door dapperheid.

Zwijndrecht en Heerjansdam zijn getekend door het leed van de Tweede Wereldoorlog. Getroffen in de harten van families, geliefden, vrienden en collega's. Sinds 1945 hebben oorlogen en conflicten steeds weer vele mensenlevens gekost. Ook die mensen herdenken we vandaag. Zoals Gerrit Rijdsdijk, die in 1948 het leven liet als gevolg van oorlogsgeweld in

Nederlands Indië. En Jan van Twist, die in 2006 omkwam bij een vredesmissie in Afghanistan. Onze herinnering aan hen en vele anderen is vereeuwigd in de oorlogsmonumenten op het Raadhuisplein en aan de Manning. Even dierbaar als verdrietig kijken de monumenten ons aan. Indringend ook. Ze moedigen ons aan. Alsof ze willen zeggen: "Wees niet bedroefd, maar dapper. Vecht voor vrijheid!"

De offers die we in onze geschiedenis hebben moeten brengen zijn de pijnlijke prijs voor onze vrijheid. Kennelijk is het nodig om te blijven strijden. Voor vrijheid. Voor onze democratische rechtstaat. Voor een samenleving waarin we kunnen kiezen wie we zijn. Wat we willen. Hoe we samen dingen doen. Met respect voor elkaar. Thuis, op school, in fabrieken en kantoren. Gebedshuizen en theaters. Op straat en in het groen. In de zorg, vandaag zo relevant.

Onze grootste offers, de levens van onze dierbaren, waren niet voor niks. We zullen ze nooit vergeten. Vandaag niet. Nooit. Ook als we oorlogen zelf niet hebben meegemaakt .... moeten (!) we herdenken. Onze oorlogsslachtoffers zijn voor altijd in onze herinnering. Of het nou vijfenzeventig, honderd of tweehonderd jaar geleden is dat we van Nazi Duitsland zijn bevrijd. Nooit meer oorlog!